

Cyngor Sir CEREDIGION

ADRODDIAD I'R: Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol

DYDDIAD: 14 Hydref 2021

LLEOLIAD: Rhithiol

TEITL: Is-grŵp Tlodi Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Ceredigion – adroddiad cynnydd Strategaeth Mynd i'r Afael â Chaledi Gorffennaf 2021

DIBEN YR ADRODDIAD: Cyflwyno adroddiad cynnydd y Strategaeth Mynd i'r Afael â Chaledi

Y RHESWM PAM FOD Y PWYLLGOR CRAFFU WEDI GOFYN AM Y WYBODAETH: Er mwyn craffu ar waith ac effaith y camau a gymerwyd gan y Cyngor a phartneriaid mewn perthynas â mynd i'r afael â chaledi yng Ngheredigion

CEFNDIR:

Mae Adran 2 Mesur Plant a Theuluoedd (Cymru) 2010 yn gosod dyletswydd statudol ar awdurdodau Cymru i baratoi a chyhoeddi strategaeth a fydd yn cyfrannu at ddileu tlodi plant yng Nghymru. Gall Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus gyhoeddi eu strategaeth fel rhan annatod o'u Cynllun Llesiant Lleol. Fodd bynnag, mae Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Ceredigion wedi dewis cyhoeddi strategaeth ar wahân er mwyn cadw ffocws penodol ar faterion sy'n ymwneud â thlodi yng Ngheredigion.

Y SEFYLLFA BRESENNOL:

Cyhoeddwyd Strategaeth Mynd i'r Afael â Chaledi 2020-22 ym mis Awst 2020 fel olynydd i Strategaeth Brwydro yn erbyn Tlodi Ceredigion 2016-20. Mae gan y Strategaeth dri amcan allweddol ac mae'r Cynllun Gweithredu yn cynnwys 65 o gamau gweithredu a gyflawnir gan amrywiaeth o bartneriaid y BGC.

Caiff y Strategaeth Mynd i'r Afael â Chaledi ei monitro gan Is-grŵp Tlodi BGC Ceredigion, sy'n cwrdd bedair gwaith y flwyddyn. Mae'r adroddiad cysylltiedig yn dangos cynnydd o ran cyflawni'r strategaeth a'r camau nesaf arfaethedig, mae'r rhain wedi'u isod:

1. Bydd Is-grŵp Tlodi'r BGC yn parhau i ddatblygu'r dangosfyrddau data i sicrhau bod gennym ddealltwriaeth gyffredin o effaith esblygol COVID-19 ar galedi yng Ngheredigion drwy gasglu a dadansoddi data.
2. Mae angen adolygu'r rhestr o bartneriaid sy'n cyfrannu (gweler Atodiad B). Rydym yn gwybod bod cyfleoedd i gydweithio â mwy o asiantaethau partner er mwyn hyrwyddo a manteisio ar yr holl gymorth sydd ar gael.
3. Mae'r Cynllun Gweithredu yn ddogfen fyw sydd wedi'i chynllunio i gael ei diweddarau yn ystod oes y Strategaeth Caledi. Mae rhai partneriaid sy'n cyfrannu wedi cwblhau eu camau gweithredu tra bod camau gweithredu eraill yn dal i fynd rhagddynt. Bydd y Cynllun Gweithredu yn cael ei adolygu i sicrhau ein bod yn parhau i gydweithio'n effeithiol i gryfhau cydnherthedd unigolion a chymunedau wrth i ni addasu i effaith COVID-19.
4. Nid yw'r fframwaith a sefydlwyd i fonitro'r gwaith o gyflawni'r Strategaeth Caledi yn cynnwys modd i bartneriaid dynnu sylw at faterion penodol sy'n peri pryder. Yn benodol, y rheini y mae'n bosibl y gall y BGC fynd i'r afael â hwy'n effeithiol ar sail amlasiantaethol. Bydd y fframwaith monitro yn cael ei addasu er mwyn iddo gynnwys ffordd glir o nodi materion penodol sy'n peri pryder y gall darparwyr cymorth, dinasyddion ac aelodau Is-grŵp y BGC eu codi.

A oes Aseiad Effaith Integredig Oes wedi'i gwblhau? Os na, nodwch pam

**LLESIAN
CENEDLAETHAU'R
DYFODOL:**

**Crynodeb:
Hirdymor:**

Mae'r Strategaeth yn mynd i'r afael â'r tymor byr, y tymor canolig a'r tymor hir. Amlinellir effeithiau uniongyrchol a hirdymor ar galedi yn y Strategaeth.

- Integreiddio:** Mae'r Strategaeth yn ategu'r Strategaeth Adferiad Economaidd Lleol a Chydnerthedd. Bydd y Strategaeth hefyd yn gwneud cyfraniad allweddol i Gynlluniau Cam 3: Addasu a Chydnerthedd Hirdymor y Cyngor mewn perthynas â phandemig y coronafeirws.
- Mae'r Strategaeth hefyd yn cysylltu â Strategaeth Gorfforaethol Cyngor Sir Ceredigion, Cynllun Llesiant Lleol BGC Ceredigion, Ceredigion Deg a Chyfartal 2020-24, (Cynllun Cydraddoldeb Strategol Cyngor Sir Ceredigion), a Dyletswydd Economaidd-Gymdeithasol Deddf Cydraddoldeb 2010.
- Cydweithio:** Mae cydweithio yn rhan allweddol o'r Strategaeth. Adolygwyd aelodaeth Is-grŵp Tlodi'r BGC, gan arwain at fwy o weithio gyda'r Trydydd Sector.
- Cynnwys:** Gwnaethom ymgysylltu â 23 o sefydliadau a derbyn data caledi ganddynt. Mae'r data hwn wedi helpu i ddarparu'r sylfaen dystiolaeth leol i lunio'r Strategaeth hon. Mae ymgysylltu parhaus yn cael ei brif ffrydio drwy gyflawni'r Cynllun Gweithredu.
- Atal:** Mae enghreifftiau o waith ataliol wedi'u cynnwys yn y Strategaeth Mynd i'r Afael â Chaledi. Mae'r Strategaeth hefyd yn ceisio ysgogi a chyfeirio at adnoddau a ffrydiau ariannu.

ARGYMHELLIAD:

Bod y pwyllgor Craffu'n cydnabod y cynnydd a wnaed o ran cyflawni tri amcan allweddol Strategaeth Mynd i'r Afael â Chaledi Ceredigion ac yn cefnogi'r 'camau nesaf' a ddangosir uchod.

Y RHESWM DROS YR ARGYMHELLIAD:

Mae cynnydd da yn cael ei wneud ond mae angen cymryd camau pellach er mwyn cynyddu effeithiolrwydd y Strategaeth Mynd i'r Afael â Chaledi a'r Cynllun Gweithredu cysylltiedig.

Enw Cyswllt: Cathryn Morgan
Swydd: Cydlynnydd Teuluoedd yn Gyntaf a Ffoaduriaid
Dyddiad yr Adroddiad: 21/09/2021
Acronymau:

**STRATEGAETH MYND I'R AFAEL Â
CHALEDI CEREDIGION 2020 - 2022**

**ADRODDIAD CYNNYDD GORFFENNAF
2021**

Cynnwys

	Tudalen
Cyflwyniad	3
Mesur Plant a Theuluoedd (Cymru) 2010	4
<u>Cynllun Gweithredu Mynd i'r Afael â Chaledi</u>	
Colofn 1 – Costau Byw Hanfodol	5
Colofn 2 – Lles Corfforol ac Emosiynol	6
Colofn 3 – Cydnerthedd Cymunedol	7
Yr hyn y mae'r data yn ei ddweud wrthym	8
Y Camau Nesaf	10
Atodiad A: Adroddiadau manwl ar y Cynllun Gweithredu	11
Atodiad B: Partneriaid sy'n Cyfrannu	29

Cyflwyniad

Mae'r adroddiad hwn yn nodi'r camau a gymerwyd gan Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Ceredigion i ddarparu ymateb cydgysylltiedig i'r risg gynyddol o galedi yng Ngheredigion oherwydd effaith Covid-19. Mae'n amlinellu'r gwaith y mae partneriaid a chydweithwyr wedi'i gyflawni hyd yma i sicrhau cymaint o gymorth â phosibl i dalu costau byw hanfodol, sicrhau bod llesiant corfforol ac emosiynol pobl cystal ag y gall fod, a sicrhau cymunedau cefnogol a chysylltiedig ledled Ceredigion.

Cyhoeddwyd Strategaeth Mynd i'r Afael â Chaledi 2020-22 ym mis Awst 2020 fel olynydd i Strategaeth Brwydro yn erbyn Tlodi Ceredigion 2016-20. Mae gan y Strategaeth dri amcan allweddol ac mae'r Cynllun Gweithredu yn cynnwys 65 o gamau gweithredu a gyflawnir gan amrywiaeth o bartneriaid y BGC.

Tri amcan allweddol:

- Ar y cyd ag asiantaethau sy'n bartneriaid, **dod i ddeall** effaith esblygol COVID-19 ar galedi yng Ngheredigion, a hynny drwy goladu a dadansoddi data.
- Cydlynu ac **atgyfnerthu gwaith ar y cyd** ag asiantaethau partner i hyrwyddo a manteisio ar yr holl gymorth sydd ar gael.
- **Nodi bylchau** o ran y cymorth sydd ar gael ac o ran anghenion caledi wrth iddynt newid er mwyn llunio ymyriadau cynnar effeithiol a fydd yn sicrhau bod unigolion a chymunedau'n fwy cydnerth wrth inni ddygyddod ag effaith COVID-19.

Mae'r Cynllun Gweithredu wedi'i rannu'n 3 colofn ar wahân i'w gweithredu:

Hoffem gydnabod yr ymrwymiad a'r gefnogaeth y mae cydweithwyr a phartneriaid wedi'u dangos, a hoffem ddiolch iddynt am barhau i gydnabod pwysigrwydd cydweithio er mwyn mynd i'r afael â chaledi yng Ngheredigion.

Mesur Plant a Theuluoedd (Cymru) 2010

Mae Adran 2 Mesur Plant a Theuluoedd (Cymru) 2010 yn gosod dyletswydd statudol ar awdurdodau Cymru i baratoi a chyhoeddi strategaeth a fydd yn cyfrannu at ddileu tlodi plant yng Nghymru. Y nodau cyffredinol ar gyfer cyfrannu at ddileu tlodi yw:

- cynyddu incwm i aelwydydd sy'n cynnwys plant;
- sicrhau nad yw plant wedi'u hamddifadu'n sylweddol;
- hybu a hwyluso cyflogaeth am dâl i rieni plant;
- darparu'r sgiliau angenrheidiol i rieni plant ar gyfer cyflogaeth â thâl;
- lleihau anghydraddoldebau mewn cyrhaeddiad addysgol rhwng plant;
- cefnogi rhianta plant;
- lleihau anghydraddoldebau mewn iechyd rhwng plant a rhwng rhieni plant;
- sicrhau bod pob plentyn yn tyfu mewn tai gweddus;
- sicrhau bod pob plentyn yn tyfu mewn cymunedau diogel a chydlynus;
- lleihau anghydraddoldebau wrth gymryd rhan mewn gweithgareddau diwylliannol, gweithgareddau chwaraeon a hamdden rhwng plant a rhwng rhieni plant;
- cynorthwyo pobl ifanc i gymryd rhan yn effeithiol mewn addysg a hyfforddiant;
- cynorthwyo pobl ifanc i fanteisio ar gyfleoedd i gael cyflogaeth;
- cynorthwyo pobl ifanc i gymryd rhan yn effeithiol ac yn gyfrifol ym mywyd eu cymunedau.

Gall Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus gyhoeddi eu strategaeth fel rhan annatod o'u Cynllun Llesiant Lleol. Fodd bynnag, mae Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Ceredigion wedi dewis cyhoeddi strategaeth ar wahân er mwyn cadw ffocws penodol ar faterion sy'n ymwneud â thlodi yng Ngheredigion.

Caiff y Strategaeth Mynd i'r Afael â Chaledi ei monitro gan Is-grŵp Tlodi BGC Ceredigion, sy'n cwrdd bedair gwaith y flwyddyn. Craffir ar bob 'Colofn' o'r Cynllun Gweithredu ar wahân ar raglen dreigl yn ystod y flwyddyn. Adroddwyd ar golofn 1 i'r Is-grŵp Tlodi a gynhaliwyd ar 22/01/2021, adroddwyd ar golofn 2 ar 23/04/2021 a cholofn 3 ar 23/07/2021. Caiff adroddiadau gan bob partner eu coladu cyn pob cyfarfod (gweler Atodiad A). Dangosir pwyntiau allweddol o'r adroddiadau hyn yn y ffeithluniau isod.

Mae'r Fforwm Darparwyr Gwasanaethau Plant a Phobl Ifanc, sy'n cwrdd wythnos cyn Is-grŵp Tlodi'r BGC, yn craffu ar faterion sy'n ymwneud â Thlodi Plant er mwyn i faterion allu cael eu huwchgyfeirio ar unwaith.

Cynnydd y Cynllun Gweithredu: Colofn 1

Cymorth gyda Chostau Byw Hanfodol

Crynodeb o'r adroddiad i is-grŵp Tlodi'r BGC Ionawr 2021

	Cymerwyd 17 diwrnod ar gyfartaledd i brosesu ceisiadau newydd am Fudd-dal Tai a Chynllun Gostyngiadau Treth y Cyngor.		Cafodd 98 o bobl gymorth gan Cymdeithas Gofal i gael mynediad at lety dros dro.
	Nododd 129 (14%) o geisiadau newydd ar gyfer y Gofrestr Tai resymau ariannol fel maes sy'n peri pryder.		Cynnydd o 63% yn nifer yr hawl wyr Prydau Ysgol Am Ddim sy'n derbyn taleb neu daliad o £19.50 yr wythnos pan fydd ysgolion ar gau.
	Talwyd £356,593 mewn Taliadau Disgresiwn at Gostau Tai (100% o ddyraniad 2020/21 ynghyd â £9,000 o gronfeydd wrth gefn y Cyngor).		Anfonwyd 4,400 o lythyrau at aelwydydd wedi'u targedu gyda gwybodaeth am gynlluniau sy'n mynd i'r afael â thlodi tanwydd i leihau biliau cartrefi.
	Gwnaed 953 o geisiadau i'r Gofrestr Tai a chefnogwyd 218 o denantiaethau newydd.		Derbyniodd 30 o grwpiau cymunedol becynnau hylendid menywod i'w dosbarthu i'r rhai mewn angen.
	Mae asesiadau Prydau Ysgol am Ddim bellach yn cael eu gwneud ochr yn ochr ag asesiadau ar gyfer Budd-dal Tai a Gostyngiad Treth y Cyngor i symleiddio'r broses ar gyfer rhieni/gofalwyr.		Sefydlwyd 5 canolfan cyngor allgymorth cymunedol newydd gan Gyngor ar Bopeth ledled Ceredigion a recriwtiwyd 10 gwirfoddolwr newydd

Cynnydd y Cynllun Gweithredu: Colofn 2

Lles Corfforol ac Emosiynol

Crynodeb o'r adroddiad i is-grŵp Tlodi'r BGC Ebrill 2021

	<p>Dosbarthwyd 20,437 o barseli bwyd a phecynnau lles gan wasanaethau ymyrraeth gynnar yn y 3ydd sector a'r Cyngor</p>		<p>Mae 1,068 o Ofalwyr di-dâl bellach wedi'u cofrestru gyda'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Ofalwyr. Mae 56 o ofalwyr wedi elwa o 1,053 awr o seibiant.</p>
	<p>Cofrestrodd 64 o bobl ifanc ar gyfer cwnsela gydag Area 43 (a ariennir gan Fwrdd Iechyd Hywel Dda)</p>		<p>Llenwyd mwy na 750 o fagiau o sbwriel yn ystod gweithgareddau casglu sbwriel ar ymyl y ffordd ym mis Mawrth 2021</p>
	<p>Darparwyd Cymorth Llythrennedd Emosiynol i staff ysgolion a darparwyd amrywiaeth o adnoddau lles i ddisgyblion a staff yr ysgol.</p>		<p>Cafodd 25 o blant a phobl ifanc anabl â'r anghenion mwyaf cymhleth amser gyda gweithiwr cymorth DASH, gan ddarparu seibiant i 19 o deuluoedd.</p>
	<p>Cefnogwyd 583 o gleientiaid y Cynllun Cenedlaethol i Atgyfeirio Cleifion i Wneud Ymarfer Corff gyda 29,986 o alwadau lles.</p>		<p>Derbyniodd 600 o blant, pobl ifanc a'u teuluoedd alwadau lles gan wasanaeth Cymorth ac Atal y Cyngor.</p>
	<p>Recriwtiwyd 7 gweithiwr cymdeithasol cynorthwyol i gefnogi gyda gwaith Rhyddhau i Adfer ac Atal Rhag Mynd i'r Ysbyty</p>		<p>Datblygodd Theatr Felinfach lwyfan digidol cyfrwng Cymraeg yn cynnig gweithgareddau creadigol i blant a phobl ifanc a allai fod yn teimlo'n unig ac yn ynysig.</p>

Cynnydd y Cynllun Gweithredu: Colofn 3

Cydnherthedd Cymunedol – mynediad at wasanaethau

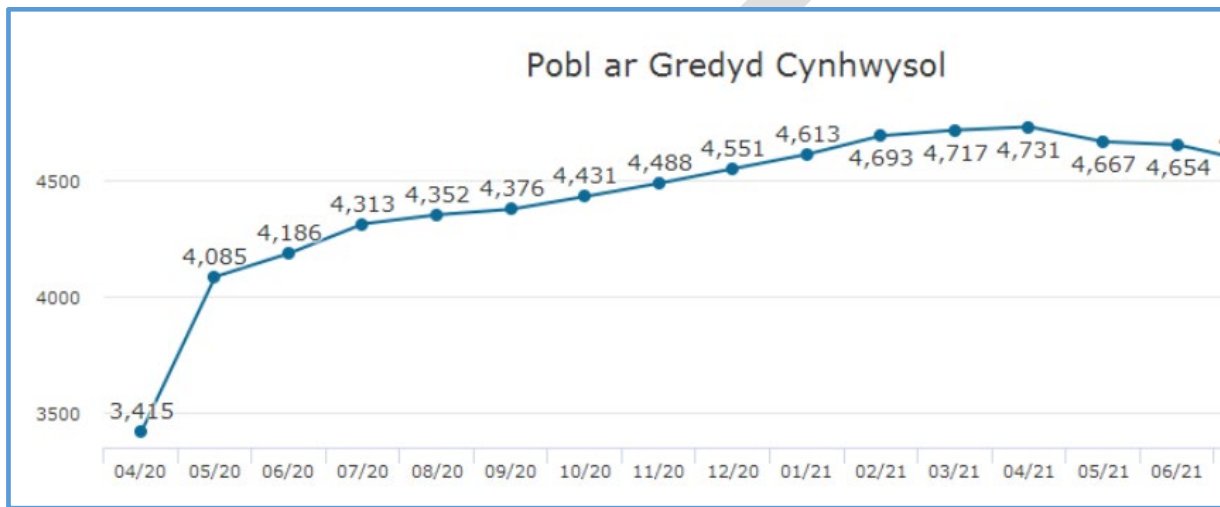
Crynodeb o'r adroddiad i is-grŵp Tlodi'r BGC Gorffennaf 2021

	<p>Mae dros 1,600 o wasanaethau sy'n canolbwyntio ar Geredigion bellach wedi'u cofrestru ar wefan Dewis Cymru.</p>		<p>Roedd 584 o bobl wedi ymuno â grŵp 'Cysylltu â Charedigrwydd' Ceredigion ar y cyfryngau cymdeithasol.</p>
	<p>Mae 3 cymuned (Llandysul, y Borth a Phenparcau) yn gweithio gyda CAVO ar brosiectau cydnherthedd cymunedol wedi'u targedu.</p>		<p>Darparwyd offer TG i 100% o fyfyrwyr cymwys Coleg Ceredigion er mwyn iddynt allu cael mynediad at ddysgu ar-lein.</p>
	<p>Dosbarthwyd £194,705 o gymorth grant gan Chwaraeon Cymru i grwpiau chwaraeon cymunedol i'w helpu i ddychwelyd i ddarpariaeth gymunedol cyn gynted â phosibl.</p>		<p>Mae 250 o bobl ifanc wedi cael gymorth ar-lein ac wyneb yn wyneb mewn ysgolion ac yn y gymuned ers mis Ionawr 2021.</p>
	<p>Gall 26% o eiddo Ceredigion gysylltu â band eang Ffeibr i'r Adeilad. Cyfartaledd y DU yw 25%. Cyfartaledd Cymru yw 23%.</p>		<p>Cefnogwyd 269 o deuluoedd gan Rwydwaith Canolfannau Teulu Ceredigion gyda sesiynau cyswllt a chymorth ar-lein rheolaidd.</p>
	<p>Cafodd 380 o rieni â phlant ifanc help i fynd ar-lein gyda chymorth Canolfannau Teulu Ceredigion, Dechrau'n Deg a Theuluoedd yn Gyntaf.</p>		<p>Mae gan 85% o eiddo Ceredigion fynediad at gysylltiad Cyflym lawn (>24 Mbps), mae hyn yn is na chyfartaledd y DU (97%) a chyfartaledd Cymru (96%).</p>

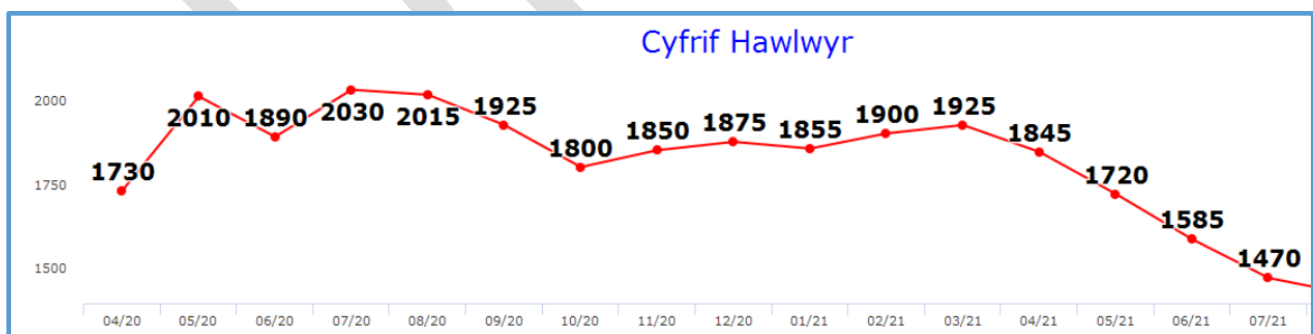
Yr hyn y mae'r data yn ei ddweud wrthym

Darparwyd llawer iawn o gymorth gan gydweithwyr a phartneriaid i liniaru effaith y caledi a achoswyd gan y pandemig. Fodd bynnag, mae'n rhaid i ni ddibynnu ar ddata cadarn i ddweud wrthym a ydym yn gwneud gwahaniaeth. Crëwyd cyfres o ddangosfyrddau data sy'n galluogi Is-grŵp Tlodi'r BGC i fonitro effeithiolrwydd y cymorth a ddarperir. Mae'r rhain yn casglu data byw o wefannau megis gwefannau yr Adran Gwaith a Phensiynau a'r Swyddfa Ystadegau Gwladol.

Bu cynnydd sylweddol yn nifer y bobl ar Gredyd Cynhwysol yng Ngheredigion ym mis Mawrth/Ebrill 2020, parhaodd y nifer hwn i gynyddu'n raddol hyd at fis Mawrth 2021, ond mae'r nifer wedi dechrau gostwng. Mae'r ffigur ym mis Mehefin 2021 121% yn uwch na'r hyn a gofnodwyd ym mis Mawrth 2020.

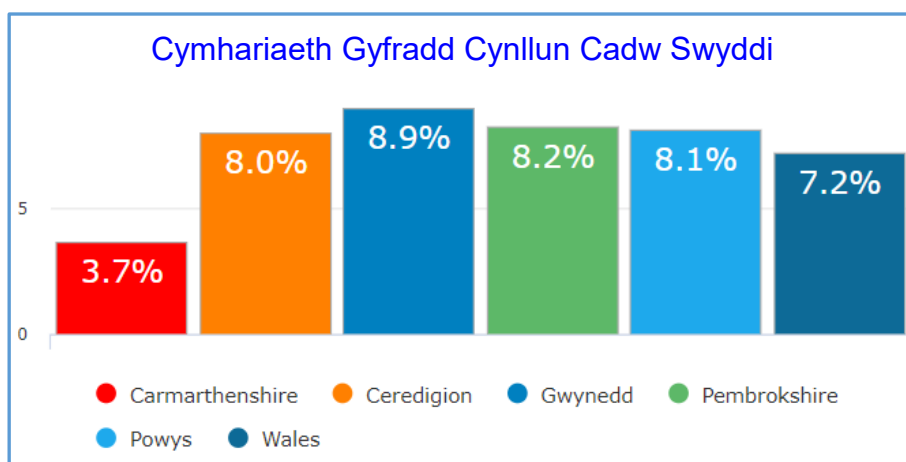

Mae Cyfrif Nifer yr Hawlwyr yn mesur nifer y bobl sy'n hawlio budd-daliadau yn bennaf oherwydd eu bod yn ddi-waith. Cynyddodd nifer y bobl sy'n hawlio budd-daliadau hefyd pan effeithiodd y pandemig ar y DU am y tro cyntaf, mae hyn bellach yn gostwng ond mae ffigur Gorffennaf 2021 yn dal i fod 78% yn uwch na'r ffigur ym mis Mawrth 2020.

Rydym yn gwybod mai pobl ifanc sydd wedi dioddef fwyaf ac rydym yn monitro nifer yr hawlwr 18-24 oed. Mae'r garfan hon yn dangos tueddiadau tebyg i'r nifer gyffredinol o bobl sy'n hawlio budd-daliadau, sy'n cael ei groesawu. Roedd 185 o bobl ifanc yn hawlio budd-daliadau am eu bod yn ddi-waith ym mis Mawrth 2020, roedd hyn wedi cynyddu i 445 o bobl ifanc ym mis Mawrth 2021 ond wedi gostwng i 290 ym mis Gorffennaf 2021. Mae 8% o weithwyr cymwys yng Ngheredigion (2,000 o 23,700) wedi ymgymryd â'r cynllun ffyrlo. Yn gyffredinol, mae hyn yn cyd-fynd â rhanbarth canolbarth Cymru (gweler y siart isod). Mae'r cynllun ffyrlo wedi'i ymestyn tan 30 Medi 2021 ond mae lefel y grant sydd ar gael

i gyflogwyr yn dechrau gostwng yn raddol o fis Gorffennaf 2021 ymlaen, ac yna gofynnir i gyflogwyr gyfrannu tuag at gost cyflogau gweithwyr ar ffyrlo.

Mae mesur yr effaith ar lesiant yn anoddach. Cesglir data cenedlaethol gan Lywodraeth Cymru (Arolwg Cenedlaethol Cymru) ac rydym yn hyderus bod agweddau cenedlaethol yn cael eu hadlewyrchu ar lefel leol yn gyffredinol.

Roedd adroddiad yr arolwg diweddaraf (Ionawr - Mawrth 2021) yn cwmpasu sampl gynrychioliadol a ddewiswyd ar hap o dros 3,000 o bobl 16+ oed ledled Cymru. Roedd yn cynnwys pobl sy'n anoddach eu cyrraedd a phobl nad ydynt yn defnyddio'r rhyngwyd. Dangosir y canlyniadau ar les ac unigrywdd isod.

Adroddodd 16% eu bod yn unig. Mae hyn yn gynydd o'r 12% a gofnodwyd ym mis Hydref a Rhagfyr 2020, ond yn debyg i 2019-20, pan nododd 15% eu bod yn unig. Gallai hyn fod yn arwydd y teimlwyd bod y cyfnod clo ddechrau 2021 yn fwy ynysig na chyfnod clo cyntaf y coronafeirws.

Mae effaith cyfnod clo y gaeaf yn cael ei hadlewyrchu yn y canlyniadau llesiant hefyd. Mae 70% o bobl yn nodi boddhad uchel neu uchel iawn â bywyd (Ionawr-Mawrth 2021). Mae hyn yn is na rhwng mis Hydref a mis Rhagfyr 2020, pan ddywedodd 78% o bobl yr un peth. Mae 79% o bobl yn dweud eu bod yn teimlo bod pethau maen nhw'n eu gwneud mewn bywyd yn werth chweil, i lawr o 85% yn y tri mis blaenorol. Mae 24% o bobl yn dweud bod ganddynt lefelau uchel o bryder y diwrnod blaenorol, yr un fath â rhwng mis Hydref a mis Rhagfyr 2020. Mae 70% o bobl yn dweud eu bod yn teimlo'n hapus y diwrnod blaenorol, o'i gymharu â 76% yn y chwarter blaenorol.

(ffynhonnell: <https://llyw.cymru/arolwg-cenedlaethol-cymru-arolwg-chwarterol-ionawr-i-fawrth-2021>)

Yn olaf, mae'n werth sôn mai Cymru bellach sydd â'r cyfraddau tlodi plant gwaethaf ar ôl costau tai holl wledydd y DU, gyda 31% o blant yn byw o dan y llinell dlodi. Mae ymchwil a wnaed gan Brifysgol Loughborough ar gyfer *UK End Child Poverty Coalition* yn dangos bod cyfraddau tlodi plant yng Ngheredigion wedi cynyddu i fod yn uwch na chyfartaledd Cymru. Mae'r ymchwil yn cwmpasu'r cyfnod cyn y pandemig.

Y Camau Nesaf

1. Bydd Is-grŵp Tlodi'r BGC yn parhau i ddatblygu'r dangosfyrddau data i sicrhau bod gennym ddealltwriaeth gyffredin o effaith esblygol COVID-19 ar galedi yng Ngheredigion drwy gasglu a dadansoddi data.
2. Rydym yn gwybod bod cyfleoedd i gydweithio â mwy o asiantaethau partner er mwyn hyrwyddo a manteisio ar yr holl gymorth sydd ar gael. Bydd Is-grŵp Tlodi'r BGC adolygu'r rhestr o bartneriaid sy'n cyfrannu (gweler Atodiad B).
3. Mae'r Cynllun Gweithredu yn ddogfen fyw sydd wedi'i chynllunio i gael ei diweddarau yn ystod oes y Strategaeth Caledi. Mae rhai partneriaid sy'n cyfrannu wedi cwblhau eu camau gweithredu tra bod camau gweithredu eraill yn dal i fynd rhagddynt. Bydd y Cynllun Gweithredu yn cael ei adolygu i sicrhau ein bod yn parhau i gydweithio'n effeithiol i gryfhau cydnerthedd unigolion a chymunedau wrth i ni addasu i effaith COVID-19.
4. Nid yw'r fframwaith a sefydlwyd i fonitro'r gwaith o gyflawni'r Strategaeth Caledi yn cynnwys modd i bartneriaid dynnu sylw at faterion penodol sy'n peri pryder. Yn benodol, y rheini y mae'n bosibl y gall y BGC fynd i'r afael â hwy'n effeithiol ar sail amlasiantaethol. Bydd y fframwaith monitro yn cael ei addasu er mwyn iddo gynnwys ffordd glir o nodi materion penodol sy'n peri pryder y gall darparwyr cymorth, dinasyddion ac aelodau Is-grŵp y BGC eu codi.

DRAFT

Atodiad A: Adroddiadau Manwl ar y Cynllun Gweithredu

Strategaeth Mynd i'r Afael â Chaledi Ceredigion Adroddiad Cynllun Gweithredu 22/01/2021 Colofn Un: Cydnerthedd Ariannol

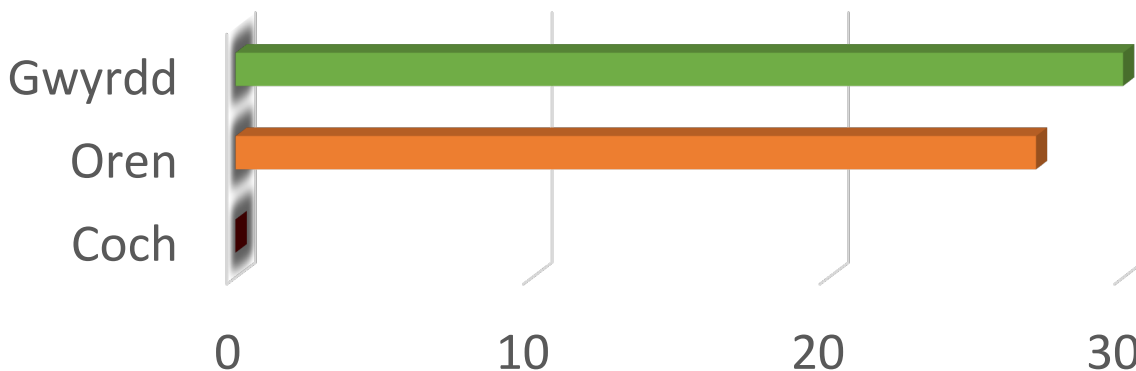
Fframwaith monitro: Strategaeth Mynd i'r Afael â Chaledi

Mae'r Strategaeth i Fynd i'r Afael â Chaledi a'r Cynllun Gweithredu ar waith. Bydd yr Is-grŵp Tlodi yn monitro'r cynllun. Bydd y Fforwm Darparu Gwasanaethau i Blant a Phobl Ifanc yn craffu ar faterion sy'n ymwneud â Thlodi Plant. Cynhelir cyfarfodydd y fforwm wythnos cyn yr Is-grŵp Tlodi, er mwyn cefnogi'r broses hon.

Mae gwaith i'w wneud ar gynllun ymgysylltu, er mwyn gwneud yn siŵr ein bod yn ymgysylltu'n effeithiol â'n holl randdeiliaid, yn enwedig y rhai hynny â nodweddion gwarchoddedig.

Daeth yr ymgynghoriad cyhoeddus ar Strategaeth Economaidd Ceredigion 2020-2035 i ben ar 29 Ionawr 2021. Bydd y Strategaeth Economaidd yn cael ei chysoni â'r Strategaeth i Fynd i'r Afael â Chaledi.

Statws COG: Gweithredoedd Mynd i'r Afael â Chaledi

Coch: 0 (0%); Oren: 27 (44%); Gwyrdd: 28 (45%)
55 allan o'r 62 adroddiad (89%) wedi'u dychwelyd

Rhwydwaith Canolfannau Teulu Ceredigion

Mae 269 teulu wedi cael eu cefnogi gan Rhwydwaith Canolfannau Teulu Ceredigion, gyda chyswllt ar-lein a sesiynau cymorth rheolaidd.

Mae pecynnau gweithgareddau a llesiant wedi cael eu dosbarthu i deuluoedd pob 3 mis eleni, yn ogystal â pharseli bwyd a pheiriannau coginio araf i deuluoedd mewn angen.

Mae gwybodaeth am gymorth ariannol, iechyd a llesiant, rhianta, datblygiad plant a syniadau am weithgareddau yn cael eu rhannu'n rheolaidd â theuluoedd.

Mae **94** teulu wedi cael eu cyfeirio i gael cymorth wedi'i dargedu: **7** i Tîm o Amgylch y Teulu; **48** i Fanc Bwyd; **20** am Fwndel Babi; **17** am grant 'Cot ac Esgidiau Glaw'; **2** i Gyngor ar Bopeth.

Porth y Gymuned a Tîm o Amgylch y Teulu (TAF)

Gwnaed **419** atgyfeiriad i Porth y Gymuned (rhwng mis Gorffennaf a mis Rhagfyr 2020) a neilltuwyd **171** achos i Gysylltwyr Cymunedol.

Mae **Porth y Gymuned** wedi creu rhestrau o wasanaethau dosbarthu bwyd, banciau bwyd ac adnoddau, gan gynnwys cymorth gydag arian a dyledion. Mae'r rhain wedi'u cyhoeddi ar wefan y Cyngor. Mae cynlluniau ar y gweill i gynnal cymorthfeydd rhithwir gyda Chysylltwyr Cymunedol i rannu gwybodaeth a chynnig cyngor.

Gwnaed **46** atgyfeiriad at TAF (rhwng mis Gorffennaf a mis Rhagfyr 2020). Cynhaliwyd sesiwn 'Gadewch i ni Siarad am Arian' ar gyfer **3** theulu ac mae rhieni ifanc sy'n cael eu cefnogi gan y tîm yn elwa'n rheolaidd ar gymorth gan 'Cyngor ar Bopeth'.

Tai – Cymorth Ariannol

Mae manylion gwahanol grantiau/benthyciadau ar wefan y Cyngor: [Tai - Gwybodaeth a Chymorth Ariannol](#)

- Cronfa Cartrefi Clyd (Cynllun Caron Cynnes) - cafodd **107** o systemau gwres canolog eu gosod mewn tai nad oedd gwres canolog ynddynt cyn hynny
- Cronfa Cartrefi Clyd (cynllun refeniw) - gosodwyd **19** boeler newydd yn lle boeleri oedd wedi torri
- Cynllun Hyblygrwydd ECO - derbyniwyd **171** cais
- Grantiau cymorth ar gyfer cyflawni atgyweiriadau brys mewn cartrefi - cwblhawyd **15** hyd at fis Ionawr 2021

Astudiaeth achos

Roedd Teulu A yn byw mewn tlodi. Roeddent yn byw mewn ardal wledig ac nid oedd ganddynt fynediad at gar a dim posibiladau i gynyddu eu hincwm.

Fe wnaeth Tîm o Amgylch y Teulu (TAF) eu cefnogi gyda chais am dai a hwyluso'r sgwrs gyda darparwr tai. Darparwyd cymorth ariannol ar gyfer y costau symud. Cynorthwywyd y teulu i wneud cais i'r ysgol ac i gofrestru gyda meddyg teulu.

Canlyniad: gwell amodau tai. Mwy o bresenoldeb yn yr ysgol. Llai o unigedd.

Gwell mynediad at wasanaethau.

- Grantiau Diogel, Cynnes a Sicr - **31** (gostyngiad gan na ellid cynnal ymweliadau wyneb yn wyneb)
- Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl - **20** (gostyngiad yn sgil llai o ymweliadau wyneb yn wyneb gan Therapyddion Galwedigaethol)
- Benthyciadau Gwella Cartrefi - cymeradwywyd **5** cais
- Benthyciadau Eiddo Gwag - cymeradwywyd **2** gais

Derbyniwyd llai o geisiadau a chafodd llai o gyfleusterau eu gosod mewn tai oherwydd y cyfnod clo. Cynhaliwyd ymgyrch bostio ac anfonwyd **4,400** o lythyron i aelwydydd bregus mewn partneriaeth â Nyth.

Mae'r wefan Dewisiadau Tai yn cael ei defnyddio'n aml; gellir gwneud ceisiadau ar gyfer y Gofrestr Tai 24/7. Gwnaethpwyd **953** cais ar gyfer y Gofrestr Dai a chefnogwyd **218** tenantiaeth newydd rhwng mis Ebrill 2020 a mis Ionawr 2021. Cafwyd **25** achos o drafod digartrefedd oherwydd dyledion rhent.

O'r ceisiadau a wnaed ar gyfer y Gofrestr Dai, nododd **129** (14%) ohonynt resymau ariannol fel maes sy'n peri pryder (*mae'r ffigyrau yn ymwneud â cheisiadau newydd yn unig*).

Cysylltir â phob cais sy'n nodi pryderon ariannol i egluro'r sefyllfa a'r brys. Caiff tenantiaid eu cyfeirio at ddarparwyr cymorth a sefydliadau cynghori am gymorth. Rhennir gwybodaeth am y Gronfa Cymorth Dewisol ar gyfer prynu tanwydd lle bo hynny'n briodol.

Mae rhaglen gyflenwi'r Grant Tai Cymdeithasol wedi cyfuno gwahanol ffrydiau ariannu i dargedu a chynyddu nifer yr unedau fforddiadwy a ddarperir. Ar hyn o bryd mae Llywodraeth Cymru yn ymgynghori ar gynlluniau i roi'r potensial i awdurdodau trosglwyddo stoc megis Ceredigion gaffael a datblygu eu tai cymdeithasol a fforddiadwy eu hunain yn y dyfodol.

Darparwr Cymorth Tai – Cymdeithas Gofal

Mae Cymdeithas Gofal yn cynnig cymorth ymarferol i'r sawl sydd eisoes yn ddigartref neu y mae perygl iddynt fod yn ddigartref. Dyma'r hyn a gyflawnwyd ganddynt yn ystod y cyfnod rhwng mis Mawrth a mis Awst 2020:

- Rhoddasant gymorth i **98** o bobl gael lle mewn llety brys dros dro
- Aethant ar **405** o 'deithiau dosbarthu bwyd' er mwyn sicrhau bod gan eu cleientiaid fwyd hanfodol, a darparwyd **218** o barseli bwyd ar gyfer sefyllfaoedd o argyfwng
- Cynhaliwyd **9,027** o gysylltiadau cymorth o bell a **658** o wiriadau lles a diogelwch
- Casglwyd a dosbarthwyd **253** presgripsiwn
- Rhoddwyd cymorth gyda **2,260** ymholiad ynglŷn â budd-daliadau
- Darparwyd **849** o wasanaethau cefnogi ychwanegol o fewn y gymuned

Budd-dal Tai a Chynllun Gostyngiadau Treth y Cyngor

Yn sgil y pandemig gwelwyd cynnydd yn nifer y bobl sy'n ceisio cymorth ariannol. Yn yr haf pan oedd y sefyllfa ar ei hanterth, roedd oddeutu 300 o hawl wyr ychwanegol yn cael cymorth budd-dal Tai a chymorth Cynllun Gostyngiadau Treth y Cyngor.

Roedd **6,030** o bobl yn derbyn y budd-daliadau hyn ym mis Gorffennaf 2020 (*o'i gymharu â 5,737 ym mis Chwefror 2020*).

Ar gyfartaledd, mae'n cymryd **17** o ddiwrnodau i brosesu hawliadau newydd a **3** diwrnod i brosesu unrhyw newidiadau angenrheidiol. (*Cymharer hyn â'r sefyllfa yn 2019/20:18.5 o ddiwrnodau a 4 diwrnod*). Talwyd gwerth £282,953 o Daliadau Disgresiwn at Gostau Tai.

Mae'r sawl sy'n gymwys wedi elwa ar y ffaith bod asesiadau ar gyfer Prydau Ysgol am Ddim wedi eu cynnwys law yn llaw â Budd-dal Tai a Chynllun Gostyngiadau Treth y Cyngor.

Prydau Ysgol am Ddim a'r Grant Datblygu Disgyblion

Mae nifer y disgyblion sy'n hawlio Prydau Ysgol am Ddim wedi cynyddu o 953 (ym mis Medi 2019) i 1,557 (ym mis Ionawr 2021).

Mae pawb sy'n hawlio prydau ysgol am ddim bellach yn derbyn taleb Tesco neu daliad BACS o £19.50 yr wythnos ar gyfer pob plentyn cymwys pan fo'r ysgolion ar gau.

Cyflwynwyd system arlwyio heb arian parod ym mhob ysgol ym mis Medi 2020 a sefydlwyd system i dalu'r Grant Datblygu Disgyblion cyn dechrau'r flwyddyn academaidd (mis Medi 2020).

Gofal Plant

Dim ond **£197,030** o arian a ddarparwyd i leoliadau drwy gyfrwng y Cynnig Gofal Plant rhwng mis Mehefin a mis Tachwedd 2020; gostyngiad o **44%** o'i gymharu â'r un cyfnod y llynedd.

Caeodd y rhan fwyaf o'r llefydd oedd yn darparu gofal plant yn ystod y cyfnod clo cyntaf, ar wahân i'r Canolfannau Gofal Plant. Mae **82%** ohonynt ar agor bellach ond dim ond **6 allan o'r 13** clwb y tu allan i oriau ysgol sydd ar agor. Mae dau glwb wedi cau'n barhaol o ganlyniad i Covid.

Dim ond 1 plentyn ag anableddau a dderbyniodd gymorth i fynychu gofal plant y tu allan i'r ysgol. Bydd yr arian yn cael ei ddefnyddio yn lle hynny i ddarparu hyfforddiant ar anableddau cudd i'r sector gofal plant.

Mae pob cynllun DASH a chymorth i blant ag anableddau wedi bod ar gael am ddim i ddefnyddwyr yn ystod y pandemig (codir tâl bychan fel arfer).

Yr Economi Leol

Mae tîm y Cyngor sy'n gyfrifol am Ddiogelu'r Cyhoedd wedi archwilio ac wedi cynnig cyngor ysgrifenedig a chyngor ar lafar i ystod eang o fusnesau ar y mesurau sy'n angenrheidiol er mwyn cydymffurfio â chyfyngiadau'r coronafeirws. Oddi ar fis Mawrth, gwnaethpwyd **2,659** o ymweliadau i eiddo er mwyn cynghori.

Gwelodd Tîm Cymorth Cyflogaeth y Cyngor gynnydd mewn atgyfeiriadau pan ddaeth y prosiect 'Cam Nesa' i ben ar 31 Rhagfyr.

Mae Dysgu Bro yn cynnal hyfforddiant ynghylch MS Teams a Zoom. Maent hefyd wedi cynnal hyfforddiant Cymorth Cyntaf i Blant i'r sector gofal plant a hyfforddiant lechyd a

Diogelwch lefel 1 i gynorthwyo pobl i gael carden y Cynllun Ardystio Sgiliau Adeiladu (CSCS), fel eu bod yn gallu gweithio ar safleoedd adeiladu.

Cyflogaeth

Mae niferoedd Yr Adran Waith a Phensiynau wedi cynyddu'n sylweddol.

Mae cwsmeriaid wedi bod yn derbyn cefnogaeth - naill ai wyneb yn wyneb pan fo'r sefyllfa'n caniatáu hynny neu drwy gyfrwng dulliau electronig. Mae digwyddiadau rhithwir wedi eu cynnal lle'r oedd cyflogwyr, darparwyr a chwsmeriaid yn gallu trafod y dewisiadau gorau a chynnig/derbyn cefnogaeth.

Mae'r rhaglen Kickstart yn cynnig cymorth ariannol i gyflogwyr dderbyn pobl ifanc i swyddi cyflogedig, gan roi sgiliau gwaith hanfodol a gwybodaeth ychwanegol iddynt ar gyfer eu CV. Mae hyn yn cynyddu nifer y swyddi gwag sy'n ymddangos i Hyfforddwyr Gwaith eu trafod gyda'u cwsmeriaid.

Cysylltiadau Trafnidiaeth Fforddiadwy a Hygyrch

Mae Mapiau Rhwydwaith Teithio Llesol yn cael eu hadolygu ac maent yn ymgynghori arnynt ar hyn o bryd. Bwriedir cynnal cynlluniau Teithio Llesol newydd ar yr A44 a'r A487.

Bydd yr orsaf reilffordd newydd yn Bow Street yn agor ganol mis Chwefror. Bydd gwasanaethau bws lleol a thacsis yn cyfrannu at y gwelliant hwn i'r seilwaith trafndiaeth gyhoeddus yng Ngheredigion.

Lleihau biliau aelwydydd

Mae'r Cyngor yn darparu cymorth ariannol i sefydliadau ailddefnyddio elusennol yng Ngheredigion, gan leihau cost eitemau cartref o ansawdd da y byddai rhai trigolion fel arall yn ei chael yn anodd eu fforddio. Byddwn yn ceisio tyfu'r sector hwn drwy godi ymwybyddiaeth rhanddeiliaid perthnasol o'r cyfleoedd ariannu posibl.

Strategaeth Mynd i'r Afael â Chaledi Ceredigion
Adroddiad Cynllun Gweithredu
23/04/2021
Colofn Dau: Lles Corfforol ac Emosiynol

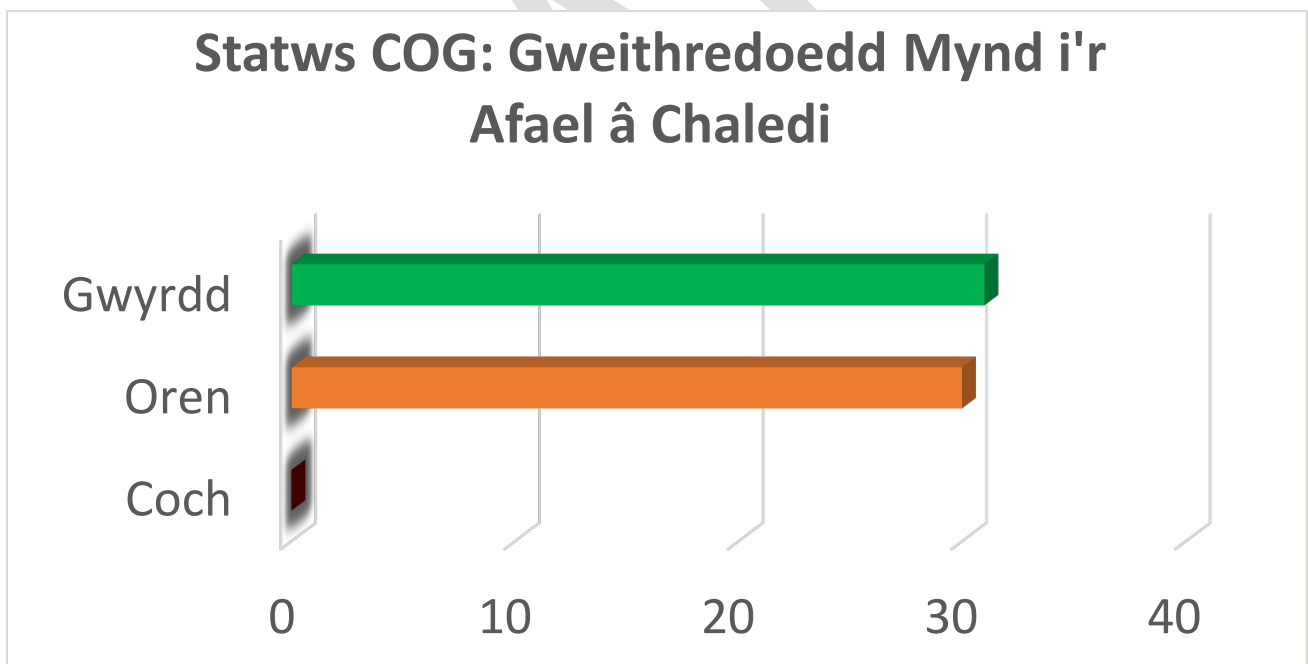
Cynllun Gweithredu – Y Fframwaith

Mae'r Is-grŵp Tlodi yn monitro'r Strategaeth a'r Cynllun Gweithredu Mynd i'r Afael â Chaledi. Mae'r Fforwm Darparwyr Gwasanaethau Plant a Phobl Ifanc yn craffu ar faterion sy'n ymwneud â Thlodi Plant. Mae'r Fforwm yn cyfarfod wythnos cyn yr Is-grŵp Tlodi er mwyn i'r adborth fod yn amserol.

Mae'r Cynllun Gweithredu wedi'i rannu'n 3 Colofn a ddisgrifir yn y Strategaeth Mynd i'r Afael â Chaledi:

- Colofn 1** – cymorth i'r rhai sy'n profi caledi ariannol
- Colofn 2** – cymorth i'r rhai sy'n profi blinder, straen a phryder
- Colofn 3** – sicrhau bod pobl yn gallu cael gafael ar wasanaethau

Colofn 1 oedd canolbwynt cyfarfod yr is-grŵp Tlodi ym mis Ionawr 2021, a chanolbwyntiodd y cyfarfod ym mis Ebrill 2021 ar Golofn 2.

Coch: 0 (0%); Oren: 30 (46%); Gwyrdd: 31 (48%)
65 adroddiad
94% wedi'u dychwelyd

Darparodd gwasanaethau **Ymyrraeth Gynnar, Porth Cymorth Cynnar** 20,437 o barseli bwyd, pecynnau lles/seibiant, pecynnau darllen, pecynnau adnoddau a phecynnau Teuluoedd Actif i grwpiau wedi'u targedu.

Sylwad, "Roedd derbyn fy mhecyn lles yn y post wir yn gwneud i mi deimlo bod rhywun yn gofalu amdanaf ac wedi gwneud i mi sylweddoli nad Mam yn unig ydw i ac mae angen i mi ofalu amdanaf fy hun hefyd"

Derbyniodd 30 o grwpiau cymunedol becynnau mislif i'w dosbarthu i fenywod a merched.

Cyflwynwyd dros 150 o grwpiau, rhaglenni a chyrsgiau ar-lein. Mynychodd 6 rhiant grŵp 'Building Emotionally Resilient Teenagers' (BERT). Sylwad, "Rwy'n teimlo'n hyderus fy mod yn gallu eistedd i lawr gyda'm mab a siarad ag ef am gyffuriau gan fod gennyf y wybodaeth nawr."

Mae dros 1,600 o wasanaethau sy'n canolbwyntio ar Geredigion bellach wedi'u cofrestru ar wefan Dewis Cymru.

Mae gan grŵp cyfryngau cymdeithasol 'Cysylltu â Charedigrwydd' Ceredigion 584 o aelodau. Mae 11 o Gysylltwyr Caredigrwydd wedi'u recriwtio ac mae 26 o weithgareddau wedi'u cofrestru ar dudalen Cysylltu Ceredigion.

Roedd 1,068 o Ofalwyr Di-dâl wedi'u cofrestru gyda'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Ofalwyr ym mis Mawrth 2021 (cynnydd o 29% ers mis Mawrth 2020). Roedd 56 Gofalwr wedi elwa o 1,053 awr o seibiant erbyn Rhagfyr 2020. Roedd rhifyn Gwanwyn cylchgrawn yr Uned Gofalwyr yn canolbwyntio ar ffyrdd o wella lechyd Meddwl a lles.

Dosbarthodd **Plant Dewi, Rhwydwaith Canolfannau Teulu** 527 o becynnau gweithgareddau i deuluoedd a chynigiodd gyrsiau a gweithgareddau ar-lein yn rheolaidd gyda chynnydd yn nifer y cyfranogwyr wrth i staff a chyfranogwyr fagu hyder a sgiliau.

Mynychodd 137 o deuluoedd gyrsiau rhianta. Parhaodd staff y Ganolfan Deulu i wneud gwiriadau lles rheolaidd gyda theuluoedd dros y ffôn, Messenger neu WhatsApp.

Mae 64 o bobl ifanc wedi cofrestru ar gyfer cwnsela ar-lein gan **Area 43** yng Ngheredigion (Ionawr – Mawrth 2021).

Mae'r gwasanaeth cwnsela ar-lein yn parhau i gael ei ddefnyddio'n rheolaidd ledled y sir. Ar hyn o bryd mae hwn yn cael ei ariannu gan Fwrdd Iechyd Hywel Dda - 2 ddiwrnod yr wythnos yn Ne Ceredigion a 4 diwrnod yr wythnos yng Ngogledd Ceredigion (mae'r gwasanaeth yn aros am gymeradwyaeth cyllideb - felly mae rhestr aros o 29).

Mae 20 o bobl ifanc wedi derbyn cymorth yn y Ganolfan (Ionawr – Mawrth 2021). Mae gwasanaeth galw heibio'r ganolfan ar gael drwy apwyntiad yn unig a thrwy gyfryngau cymdeithasol/e-bost a chyswllt ffôn.

Bydd allgymorth yn ailddechrau nawr bod y tywydd yn gwella.

Mae **Coleg Ceredigion** yn parhau i gynnig amrywiaeth o wasanaethau cymorth personol, mentora a chwnsela i ddysgwyr, naill ai ar-lein neu wyneb yn wyneb.

O ystyried y bydd dysgu wyneb yn wyneb yn ail-ddechrau yn raddol ar gyfer tymor yr haf 2021, rhagwelir y bydd mwy o gymorth yn cael ei gynnig wyneb yn wyneb yn ystod y misoedd nesaf, yn rhannol mewn ymateb i'r pwysau a deimlwyd gan bobl ifanc dros y flwyddyn ddiwethaf.

Mae'r tîm lles yn cynnig sesiynau lles ar-lein yn wythnosol, mae nifer dda yn mynychu'r rhain ac maent yn ymdrin â phynciau megis ymdopi â'r cyfnod clo, ymarfer corff a chysgu.

Mae **Gwasanaethau Ysgolion, Anghenion Dysgu Ychwanegol, Cynhwysiant a Lles** wedi rhannu ystod eang o adnoddau lles ar gyfer disgyblion a staff ym mhob ysgol. Mae rhagor o hyfforddiant ELSA (Cymorth Llythrennedd Emosiynol) yn cael ei ddarparu.

Cynigiwyd cwrsela ar-lein, ond mae'r nifer sy'n derbyn hwn wedi bod yn isel gan fod disgyblion yn dweud y byddai'n well ganddynt gwrsela wyneb yn wyneb. Bydd hyn yn ailddechrau mewn ysgolion ar ôl y Pasg o dan asesiad risg a chanllawiau diwygiedig Ceredigion.

Mewn ymateb i'r risg o bobl ifanc a phlant yn teimlo'n unig ac yn ynysig, mae **Theatr Felin** wedi datblygu llwyfan digidol ar gyfer gweithgareddau creadigol. Mae'r platform, "Dychmygus" yn cynnwys ffilmiau, gemau a thiworialau.

Mae prosiectau penodol yn cynnig cyfleoedd cyfranogi cyfrwng Cymraeg i blant a phobl ifanc. Mae'r rhain yn cynnwys ffilmiau Llesiant gydag Ymarferydd Iechyd a Lles, sesiynau Theatr a Drama, sesiynau drama wythnosol ar gyfer plant/pobl ifanc sy'n derbyn addysg yn y cartref a phrosiect perfformio pantomeim rhithwir.

Mae prosiect wedi'i gynllunio gyda'r rapiwr Cymraeg, Ed Holden, a bydd hyn yn adlewyrchu ar obeithion pobl ifanc ar gyfer y dyfodol wrth i amgylchiadau cymdeithasol newid.

Cyrhaeddiad digidol mis Ebrill i fis Medi 2020-21 oedd 300,000. Fel arfer, rydyn yn adrodd ar gyfleoedd cyfranogi wyneb yn wyneb o tua 40,000 y flwyddyn.

Gwnaeth gwasanaeth **Porth Cymorth Cynnar, Cefnogi ac Atal** 3,000 o alwadau lles i 600 o blant/pobl ifanc a'u teuluoedd.

Dosbarthwyd 800 o becynnau lles a chymerodd 67 o bobl ifanc ran yn y rhaglen wedi'i thargedu am dair wythnos dros yr haf.

Mae 250 o blant/pobl ifanc yn cael eu cefnogi mewn ysgolion ac o bell. Ar hyn o bryd mae 15 o blant/pobl ifanc yn cael ymweliad lles wrth y drws o leiaf bob wythnos neu bob pythefnos.

Mae rhaglen gweithgareddau rhithwir y Gwasanaeth Ieuenctid wedi ymgysylltu â 74 o bobl ifanc mewn sesiynau gweithgareddau ar-lein wythnosol sy'n cwmpasu ffyrdd iach o fyw, Addysg Gorfforol a Lles.

Mae themâu dyddiol yn cael eu rhannu ar eu tudalennau cyfryngau cymdeithasol i hyrwyddo ffyrdd iach o fyw, gweithgarwch corfforol a lles. Mae'r Cyngor Ieuenctid a'r Fforwm Pobl Ifanc 'Dewis' wedi parhau i gyfarfod yn rhithiol drwy gydol y cyfnod clo. Cyflwynwyd rhaglen seicoaddysg ar gyfer pobl ifanc mewn Ysgolion, a gynlluniwyd i hyrwyddo lles ac atal problemau iechyd meddwl. Dywedodd un person ifanc, "Rwy'n credu ei fod wedi rhoi mynediad i mi at fwy o dechnegau y gallaf eu defnyddio er mwyn gwella fy iechyd meddwl."

Darperir sesiynau rhithwir 'Hafan Haul' i gefnogi pontio o ysgolion cynradd i ysgolion uwchradd, ynghyd â rhai ymyriadau wedi'u targedu mewn rhai ysgolion cynradd. Mae angen mabwysiadu hyn ym mhob ysgol uwchradd. Cynhelir cyfarfodydd swigod ysgol, mae'r rhain yn gweithio'n dda i nodi materion yn gynnar.

Gwasanaethau Ysgolion, Uned Gofal Plant - Mae darparwyr gofal plant yn cynnig gwasanaeth hanfodol i leihau straen a phryder i bobl sy'n dibynnu ar ofal plant fel gwasanaeth hanfodol i weithredu.

Darparwyd diweddariadau rheolaidd i'r sector gofal plant drwy gydol y 12 mis diwethaf. Mae hyfforddiant wedi'i gyflwyno i 107 o staff o'r sector.

- Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod (ACEs)
- Datblygu Iaith a Lleferydd
- Y Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) newydd, a
- Phrofion Llif Unffordd.

Mae £484,944 o gyllid Llywodraeth Cymru wedi'i ddsbarthu i ddarparwyr gofal plant i'w helpu i aros ar agor. Fodd bynnag, collwyd 30 o leoedd gofal plant cofrestredig yn ystod y 12 mis diwethaf.

Mae **DASH Ceredigion** yn cynnig cyfleoedd hamdden i blant/pobl ifanc anabl a seibiant i deuluoedd. Mae 19 o deuluoedd wedi elwa o seibiant.

Mae 25 x o blant/pobl ifanc wedi mwynhau rhywfaint o amser allan gyda gweithiwr cymorth. Gan mai nifer llai o blant/pobl ifanc y gellir eu cefnogi oherwydd y cyfyngiadau, y rhai sydd â'r anghenion mwyaf cymhleth sy'n cael eu cefnogi.

Dyfyniad gan riant, "Mae'n anodd trafod sut mae seibiant yn helpu pob un ohonom heb drafod sut beth yw bywyd heb seibiant. Mae'n amhosibl disgrifio sut beth yw bywyd heb seibiant - o dan amgylchiadau arferol mae'n straenus ac yn flinedig, ac yn ystod y cyfnod clo roedd fil gwaith yn waeth, ac roeddem yn cael trafferth ymdopi bob dydd. Nawr bod yr ysgol yn gweithredu eto (ond mae'r cymorth arferol wedi'i atal o hyd) mae hynny'n rhoi rhywfaint o seibiant i bob un ohonom, ond mae diwrnodau ysgol yn fyr (mae dyddiau P yn fyrrach na'r rhan fwyaf o blant eraill gan ei fod yn cael trafferth aros am ddiwrnod llawn) ac mae'r ychydig oriau sydd gennym i allu gwneud pethau a chael ychydig o lonydd yn hedfan heibio'n fuan.

Fodd bynnag, mae seibiant dros nos, ac yn enwedig seibiant dros y penwythnos (dwy noson yn olynol), yn rhywbeth arall eto. Gallwn atgoffa ein hunain sut beth fyddai bywyd arferol. Gallaf gysgu am fwy na phedair awr ar y tro (neu os byddaf yn deffro, nid wyf yn gorfod bod ar alwad), cael paned o de, gwneud pethau, gadael y tŷ am fwy nag ychydig oriau, ymgolli yn yr hyn yr wyf yn ei wneud heb ddisgwyl trychineb neu edrych ar y cloc yn gyson. Gallwn dreulio amser gyda'n gilydd fel teulu (er ein bod ar hyn o bryd wedi anfon brawd P yn ôl i'r Brifysgol yn fuan gan fod bywyd gyda P mor anodd).

I P, mae'r manteision yr un mor bwysig - gall dreulio amser gyda rhywun nad yw'n fam iddo. Gall dreulio amser mewn lleoliad gwahanol, gyda gwahanol bobl sydd â disgwyliaid gwahanol. O ystyried ei obsesiwn eithafol a'i feddwl anhyblyg, mae derbyn amrywiaeth o brofiadau yn bwysig iawn iddo. Mae'n derbyn gofal da ac yn mwynhau ei hun. Ac yn anad dim, mae'n dod adref at ofalwr sydd wedi cael ychydig o amser i wella o'r straen eithafol yn sgil gofalu amdano".

Porth Cymorth Cynnar, Canolfannau Llesiant - Mae holl ddarpariaeth y Cynllun Cenedlaethol i Atgyfeirio Cleifion i Wneud Ymarfer Corff (NERS) wedi bod yn rhithwir drwy alwadau ffôn, negeseuon e-bost a darparu cynlluniau ymarfer corff y gall cleientiaid ymgymryd â nhw gartref.

Mae cyswllt wedi'i gynnal â 583 o gleientiaid NERS a gwnaed 29,986 o alwadau lles (Mawrth 2020 – Mawrth 2021). Crëwyd 9 calendr ymarfer corff lles misol. Cyflwynwyd 226 o ddsbarthiadau ymarfer corff ar-lein sydd wedi'u gwyllo dros 7,000 o weithiau drwy Facebook a YouTube.

Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda - Mae 3 aelod o staff Allgymorth Datblygu Cymunedol i gefnogi Pobl Dduon ac Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig wedi'u recriwtio. Byddant yn cefnogi'r gwasanaeth Profi, Olrhain a Diogelu ac yn ymgysylltu â chymunedau i gyfleu negeseuon iechyd a lles a chefnogi cymunedau BAME i leihau'r risgiau sy'n gysylltiedig ag anghydraddoldebau iechyd.

Prifffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol – mae Rhwydwaith Teithio Llesol Ceredigion yn gwella llwybrau teithio lleol sy'n darparu cyfleoedd ar gyfer ymarfer corff a hamdden. Daeth yr ymgynghoriad cyhoeddus ar Fapiau Rhwydwaith Teithio Llesol i ben ym mis Mawrth 2021. Bydd hyn yn rhoi gwybod i'r Cyngor lle y dylid gwneud gwelliannau i gerdded a beicio yn y sir.

Mae ymbarél Caru Ceredigion yn ceisio ymgysylltu â chymunedau ymhellach ynghylch materion amgylcheddol lleol sy'n bwysig neu sy'n peri pryder iddynt. Mae'n anochel bod y pandemig wedi cael effaith ar y cyfle i weithredu prosiectau. Fodd bynnag, mae gwaith paratoi a chynllunio ar y gweill i gefnogi grwpiau lleol unwaith y bydd yn ddiogel gwneud hynny. Bydd hyn yn cynnwys cyflwyno'r fenter 'Eich Ci Eich Cyfrifoldeb' (a lanswyd ym mis Mawrth 2021) a chasglu sbwriel mewn cymunedau ac ar draethau. Llenwyd dros 750 o fagiau o sbwriel yn ystod gweithgareddau casglu sbwriel wrth ymyl y ffordd (Mawrth 2021).

Porth Gofal, Gwasanaethau Brysbennu ac Asesu Integredig - asesir atgyfeiriadau a dderbynnir gan y tîm Brysbennu Integredig, ac os cânt eu neilltuo i weithiwr o fewn y tîm, bydd asesiad cyfannol, yn seiliedig ar ddulliau Arwyddion Diogelwch, yn ystyried lles corfforol ac emosiynol yr unigolyn. Yna darperir cymorth gan wasanaethau statudol neu wasanaethau 3ydd sector.

Ymunodd 7 gweithwyr cymdeithasol cynorthwyol â'r tîm ym mis Mawrth 2021 a byddant yn cefnogi gyda gwaith Rhyddhau i Adfer ac Atal Rhag Mynd i'r Ysbyty.

Mae gweithwyr yn parhau i weithio gyda Gofalwyr i leihau'r risg y bydd Gofalwyr yn methu ag ymdopi. Trefnir gwasanaethau cymorth i ofalwyr, gan gynnwys darpariaeth 3ydd sector, yn dibynnu ar ganlyniadau'r asesiad. Mae lleoliadau seibiant wedi'u hatal oherwydd COVID.

Mae gwasanaeth **Porth Cynnal, Camddefnyddio Sylweddau** yn parhau i sgrinio a chynnig asesiadau i bobl y mae camddefnyddio sylweddau yn effeithio ar eu lles. Dim ond os bernir bod hynny'n hanfodol y gellir ymweld wyneb yn wyneb.

Derbyniodd y tîm 42 o atgyfeiriadau (Mawrth 2020 - Mawrth 2021). Caewyd 20 achos gydag 16 wedi gwella, a 4 heb eu gwella.

Mae gwaith i gefnogi pobl i gynnal eu tenantiaethau yn cynyddu ac mae mwy o waith wedi'i dargedu yn digwydd i alluogi pobl ifanc (18-25) i drosglwyddo'n esmwyth i'r gwasanaethau i oedolion.

Mae'r tîm yn gweithio gyda phartneriaid lleol a chenedlaethol i sefydlu penderfyniadau ariannol ar angen yn hytrach na phoblogaeth, mae hyn ar gam cynnar iawn ond mae'n hanfodol i ddiwallu'r anghenion tystiolaethol yng Ngheredigion.

Mae gwasanaeth **Porth Cynnal – Iechyd Meddwl** yn gweithio gyda'r Bwrdd Iechyd i adolygu'r ffordd y caiff gwasanaethau Iechyd Meddwl eu rhedeg yn lleol.

Maent hefyd yn gweithio gyda'r Bwrdd Iechyd i gefnogi'r rhaglen 'Trawsnewid Iechyd Meddwl' dan arweiniad Iechyd sy'n cynnwys cynnig gwasanaeth 24/7 yng Ngogledd Ceredigion a darparu gwelyau lletygarwch i bobl mewn argyfwng.

Mae cymeradwyaeth wedi'i chael i ddarparu i gynnig cwnsela wyneb yn wyneb mewn ysgolion, rhywbeth yr oedd disgyblion yn ei ddymuno'n gryf. Ategir hyn gan gwnsela a ddarperir gan CAMHS i bobl ifanc a hyfforddiant CAMHS i athrawon.

Mae taflen adnoddau wedi'i chynhyrchu a'i dosbarthu i ffermwyr i amlinellu'r cymorth Iechyd Meddwl sydd ar gael (yn anffodus profodd y gymuned ffermio hunanladdiad yn ddiweddar). Mae'r tîm hefyd yn gweithio gyda Thai, yr Heddlu a'r Bwrdd Iechyd i ddatblygu llwybrau cymorth Iechyd meddwl cymorth cynnar ymhellach.

Bydd y cynllun 'Mannau Anadlu', sy'n dechrau ym mis Mai 2021, yn darparu seibiant ariannol o ddyledion pan fydd rhywun mewn argyfwng Iechyd meddwl neu'n glaf mewnol. Mae'r cynllun hwn yn cael ei hyrwyddo'n eang gan y tîm.

Mae Cymdeithas Gofal yn cefnogi unigolion sydd â phroblemau ynysu cymdeithasol cymhleth gan gynnwys y rhai sy'n cael rhywfaint o ryngweithio cymdeithasol gan eu gofawyr cyflogedig, glanhawyr, darparwyr prydau bwyd ac ati ond sydd angen mwy o gyfeillgarwch a chefnogaeth.

Rhwng mis Mawrth 2020 a mis Chwefror 2021:

- gwnaed 14,054 o gysylltiadau o bell dros y ffôn, drwy neges destun neu e-bost
- cynhaliwyd 1,453 o wiriadau lles a diogelwch
- gwnaed 693 o rediadau bwyd hanfodol, a dosbarthwyd 374 o barseli bwyd brys

Mae **Fforwm Cymunedol Penparcau** bellach yn dosbarthu bwyd i 74 o aelwydydd ym Mhenparcau (40 o deuluoedd a 34 o drigolion oedrannus). Mae nifer y gwirfoddolwyr wedi cynyddu ac felly mae'r un gwirfoddolwyr yn dosbarthu i'r un trigolion bob dydd Sadwrn, dydd Sul a dydd Llun.

Mae'r bobl fwyaf agored i niwed yn cael ymweliad a galwad ffôn o leiaf unwaith yr wythnos ar ben y danfoniad bwyd.

Maent bellach yn gweithredu 7 diwrnod yr wythnos ac wedi ymuno â'r cynllun CAB sydd wedi gosod ffôn a gliniadur yn y Ganolfan er mwyn i bobl gysylltu â CAB o bell.

Bu cynnydd enfawr mewn ymgysylltu â'r gymuned yn y pentref oherwydd eu gwaith a fydd yn cael ei adolygu ym mis Tachwedd 2021.

Polisi a Pherfformiad, tîm cymorth y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus - Mae Grŵp Prosiect Hyfforddiant Cydnerthedd y BGC yn mapio enghreifftiau o hyfforddiant cydnerthedd sydd eisoes ar waith ar draws sefydliadau Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus.

Cofnodir y rhain ar safle a rennir, sy'n caniatáu i aelodau ddiweddarau'r rhestr yn ôl yr angen a myfyrio ar gyfleoedd a gynigir drwy sefydliadau partner. Mae hwn yn ddarn o waith sy'n mynd rhagddo ac mae'r Grŵp Prosiect yn awyddus i sicrhau bod yr adnodd yn cael ei ddiweddarau'n barhaus. Bwriedir cynnal trafodaeth yn y cyfarfod nesaf i egluro cyfeiriad y grŵp a sefydlu a oes awydd o hyd am Hyfforddiant Cydnerthedd a rennir ar draws sefydliadau'r BGC.

Mae Amcanion Llesiant Ceredigion wedi'u hadolygu yng ngoleuni'r pandemig a'i effaith. Mae'r amcanion diwygiedig yn canolbwyntio'n benodol ar waith ymateb Covid-19 y bydd ei angen yn ystod 2021. Mae hyn yn cynnwys:

- Amddiffyn pobl rhag tlodi
- Cefnogi dinasyddion sydd wedi cael eu heffeithio'n anghymesur gan COVID-19 i wella eu lles corfforol ac emosiynol, a
- Chefnogi busnesau i ymateb i effaith Covid-19

Mae'r adolygiad wedi arwain at restr fyrrach ond mwy penodol o Amcanion Llesiant ar gyfer y flwyddyn i ddod.

Bydd yr adroddiad nesaf ar gynnydd yn erbyn yr Amcanion yn cael ei gynnal yn ystod yr haf a chaiff ei gyhoeddi yn yr Adroddiad Blynnyddol ym mis Hydref 2021.

Strategaeth Mynd i'r Afael â Chaledi Ceredigion
Adroddiad Cynllun Gweithredu
23/07/2021

Colofn Tri: Cydnerthedd Cymunedol

(Sicrhau bod pobl yn medru cael mynediad at wasanaethau, wyneb yn wyneb neu ar-lein)

Mae'r Is-grŵp Tlodi yn monitro'r Strategaeth a'r cynllun gweithredu Mynd i'r Afael â Chaledi. Mae Fforwm Darparwyr Gwasanaethau Plant a Phobl Ifanc yn craffu ar faterion sy'n ymwneud â Thlodi Plant. Mae'r Fforwm yn cyfarfod wythnos cyn yr Is-grŵp Tlodi er mwyn i'r adborth fod yn amserol.

Mae'r Cynllun Gweithredu wedi'i rannu'n 3 Colofn a ddisgrifir yn y Strategaeth Mynd i'r Afael â Chaledi:

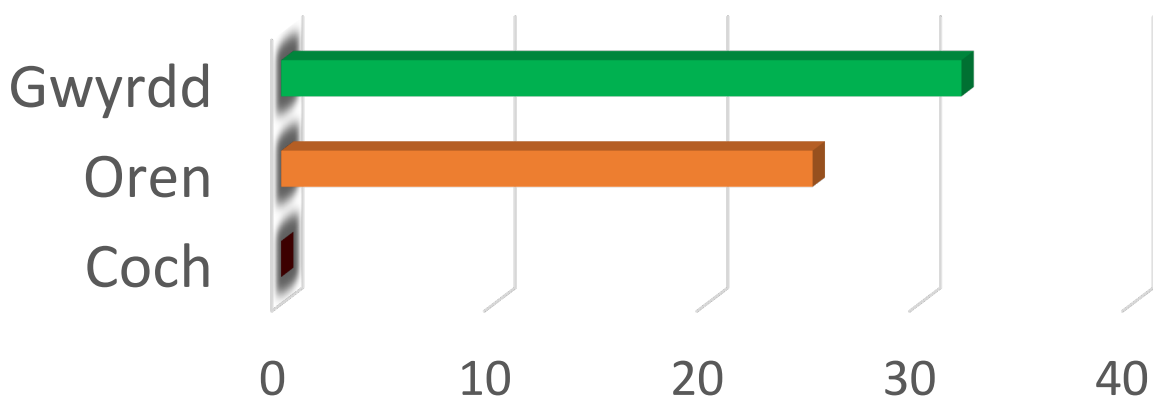
Colofn 1 – cymorth i'r rhai sy'n profi caledi ariannol

Colofn 2 – cymorth i'r rhai sy'n profi blinder, straen a phryder

Colofn 3 – sicrhau bod pobl yn gallu cael gafael ar wasanaethau

Colofn 2 oedd canolbwynt cyfarfod yr is-grŵp Tlodi ym mis Ebrill 2021, heddiw byddwn yn canolbwyntio ar Golofn 3.

**Statws COG: Gweithredoedd Mynd i'r
Afael â Chaledi**

Coch: 0 (0%); Oren: 25 (38%); Gwyrdd: 32 (49%)
57 allan o 65 adroddiad (88%) wedi'u dychwelyd

Creodd **Porth Cymorth Cynnar: Ymyrraeth Gynnar, CAVO a'r tîm Polisi a Pherfformiad** fap a rhestr o adnoddau y llynedd i ddangos y lefel o ddarpariaeth gan grwpiau cymorth cymunedol a banciau bwyd ar draws y sir.

Roedd y map yn dangos darpariaeth dda ar draws y Sir gydag ychydig o ardaloedd bach heb unrhyw gymorth wedi'i gofnodi. Mae'r map bellach wedi dyddio ac mae'n dangos yr angen gwirioneddol am blatfformau ar-lein Dewis Cymru ac InfoEngine.

Mae Dewis ac InfoEngine wedi'u cysylltu a'u cynllunio i'w diweddarau gan grwpiau cymunedol eu hunain; mae'r grŵp yn cael nodyn atgoffa bob 6 mis i ddiweddarau eu gwybodaeth. Nid oes gan y platfformau hyn gyfleuster map rhyngweithiol, ond mae InfoEngine yn ei ystyried. Nid yw'r ddau blatfform yn cysylltu'n dda iawn â'i gilydd ar hyn o bryd ac mae angen gwaith ar hyn.

Mae **CAVO** yn gweithio gyda Phenparcau, y Borth a Llandysul ar brosiectau cydnerthedd cymunedol penodol a hefyd yn gweithio gyda chymunedau yn gyffredinol i gryfhau cyfleusterau cymunedol a datblygu rhwydweithiau cymorth cymheiriaid a hybiau cymunedol.

Mae'r gwaith hwn yn croesi ar draws brosiect 'grantiau bychan' y Cyngor a ariennir gan yr UE i fynd i'r afael â thlodi bwyd ac ansicrwydd bwyd. Mae rhan o'r arian hwn wedi'i ddosbarthu i Fanc Bwyd Aberaeron, Neuadd Fictoria yn Llanbedr Pont Steffan ac Aber Food Surplus. Mae ceisiadau gan Fanc Bwyd Aberteifi, Grŵp Tyfu Llanbedr Pont Steffan ac Area 43 ar y gweill.

Trefnir cyfarfod gyda Ben Lake MP ac Elin Jones AS ym mis Awst i ddarparu llwyfan i'r rhai sy'n tyfu, coginio a dosbarthu bwyd yn y gymuned.

Porth Cymorth Cynnar: Prosiect Cysylltu Ceredigion

Nod y prosiect hwn yw cefnogi unigolion drwy wahanol lwybrau i aros yn annibynnol yn eu cartrefi eu hunain am gyfnod hirach. Mae ffocws penodol ar y rhai sy'n ynysu.

Mae'r ffigurau isod yn berthnasol i Ebrill-Mehefin 2021.

- Ymunodd 63 o unigolion â Chysylltu Ceredigion a chefnogwyd 415 o bobl gan y prosiect
- Dosbarthwyd 1 llechen i gleient
- Teulu a ffrindiau sy'n cyfeirio y mwyaf aml, gyda hunan gyfeiriadau yn dilyn, yna Therapyddion Galwedigaethol/Ffiotherapyddion
- Cyfeiriwyd 10 o bobl at y llwybr cwympiadau
- Crëir map gwres misol i nodi amser galw allan (ymateb 24 awr) a lleoliad

Yr Adran Gwaith a Phensiynau

Drwy gydol y pandemig, arhosodd yr Adran Gwaith a Phensiynau/Canolfannau Gwaith ar agor i gefnogi cwsmeriaid sy'n agored i niwed. Wrth i reolau/sefyllfaoedd newid gwelir mwy o gwsmeriaid wyneb yn wyneb. Mae hwn yn ffordd brofedig o gefnogi pobl i gael gwaith.

Mae Hyfforddwyr Gwaith yn cynnig cymorth digidol lle bo hynny'n briodol ac hefyd yn gweld rhai cwsmeriaid (yn unol ag asesiadau risg Covid).

Nid yw rhai sefydliadau partner wedi aildechrau cymorth wyneb yn wyneb eto – yn enwedig y rhai sy'n cynnig hyfforddiant digidol â chymorth - tra bod eraill yn dechrau dychwelyd i wasanaeth wyneb yn wyneb cyfyngedig.

Mae cwsmeriaid sy'n gallu helpu eu hunain yn parhau i gael eu hannog i wella eu sgiliau digidol drwy amrywiaeth o gyrsiau ar-lein am ddim.

Clic – (Canolfan Gyswllt y Cyngor Sir)

Mae swyddfeydd arian parod yn parhau i fod ar gau, ond mae'r Llyfrgell ar agor ar gyfer Clicio a Chasglu a mynediad i gyfrifiaduron drwy apwyntiad. Mae mynediad wedi gostwng i 45 munud ar hyn o bryd i ganiatáu cyfyngiadau Covid ond y gobaith yw i'r mynediad hwn gynyddu yn ystod yr wythnosau nesaf.

Bydd faniau llyfrgell yn aildechrau gwasanaeth 'normal' o 1 Medi 2021. Mae'r ganolfan gyswllt yn parhau i fod yn weithgar iawn.

Area 43

Cefnogwyd 25 o bobl ifanc (Mawrth – Mehefin 2021). Mae gwasanaeth Galw Heibio y ganolfan ar gael drwy apwyntiad yn unig. Mae'r cymorth a gynigir wedi bod drwy apwyntiadau wyneb yn wyneb, allgymorth pan fo'n bosibl, y cyfryngau cymdeithasol, ffôn a negeseuon testun.

Rydym wedi darparu talebau banc bwyd, cynhyrchion hylendid menywod, condomau ac ati. Mae gwybodaeth, cwnsela, cyfeirio a chymorth gyda cheisiadau wedi bod ymhlith meysydd mwyaf poblogaidd ein gwasanaeth.

Bu angen cynyddol hefyd i bobl ifanc gael rhywun y maent yn gyfarwydd ag ef i 'wrando.' Bydd sesiynau gweithgareddau Allgymorth a 'Haf o Hwyl' yn cael eu cynnal dros yr haf.

Cymdeithas Gofal

Cynhaliwyd cyswllt rheolaidd (rhithwir) gyda chleientiaid a oedd ei angen ystod y pandemig, gan gynnwys siopa bwyd a dosbarthiadau ar stepen y drws. Dyfarnwyd rhywfaint o arian i ni i ddarparu mynediad i liniaduron lle bo angen.

Roedd gan bron i 100% o'n cleientiaid fynediad i ffôn symudol a gwnaethom sicrhau na chollwyd unrhyw gyswllt drwy gydol y pandemig. Wrth i'r cyfyngiadau lacio'n raddol, mae'r rhan fwyaf o gleientiaid yn hapus i gael cymorth wyneb yn wyneb. Rydym yn darparu ymweliadau a chymorth symudol, yn unol â chyfyngiadau Covid.

Rhwng mis Mawrth 2020 a mis Chwefror 2021 cynhaliwyd 693 o rediadau siopa bwyd; fe wnaethom ni 1,453 o wiriadau lles; dosbarthu 374 o barseli bwyd brys ac fe wnaethom ni 9,783 o ymholiadau budd-daliadau lles.

Coleg Ceredigion

Ar ddechrau'r cyfnod clo, nododd ein timau mentora yr holl ddysgwyr a oedd angen cymorth cysylltedd digidol. Darparwyd yr offer TG/mynediad at ffôn symudol angenrheidiol i'r rhai cymwys fel y gallent gael mynediad at ddarpariaeth dysgu ar-lein. Mae mentoriaid y coleg

yn cefnogi dysgwyr â phroblemau cysylltedd lle bo angen. Cafodd gliniaduron eu dosbarthu/casglu, ac ariannwyd data ffonau symudol i sicrhau mynediad i wersi o bell.

Nodwyd anghenion cysylltedd y garfan newydd o ddysgwyr ym mis Medi wrth iddynt gofrestru a darparwyd adnoddau i ddysgwyr cymwys yn barod ar gyfer y flwyddyn academaidd newydd.

Derbyniodd y coleg gyllid gan Lywodraeth Cymru i brynu offer a defnyddiwyd hwn, ynghyd ag unrhyw liniaduron sbâr yn y coleg, i sicrhau bod gan bob dysgwr fynediad digidol i ddysgu ar-lein.

Porth Cymorth Cynnar, Lles Cymunedol a Dysgu: Dysgu Bro/Hyfforddiant Ceredigion

Mae offer TG wedi cael ei fenthyg i ddysgwyr sydd wedi bod angen y cymorth hwn. Rydym hefyd wedi dosbarthu 'Chrome books' a ariennir gan Lywodraeth Cymru i gyfranogwyr fel y gallent ymgysylltu â mentoriaid a chanolfannau gwaith.

Mae'r Tîm Cymorth Cyflogaeth yn cynnal cyfarfodydd wyneb yn wyneb gyda'r cyfranogwyr mwyaf agored i niwed.

Mae Dysgu Bro yn cyflwyno rhywfaint o gyrsiau drwy ddysgu cyfunol gyda rhywfaint o gyrsiau wyneb yn wyneb e.e. Cymorth Cyntaf, Cymorth Cyntaf Pediatrig, Marsial Tân a CSCS. Mae amrywiaeth o gyrsiau'n cael eu darparu'n fewnol drwy MS Teams, gan gynnwys Excel, MS Teams, Readability, 'HeartStart' a hyfforddiant iPad.

Porth Cymorth Cynnar, Lles a Dysgu Cymunedol: Canolfannau Lles

Mae cynlluniau ar y gweill ar gyfer Canolfan Les yng ngogledd, canol, a de'r sir. Sicrhawyd cyllid gan Lywodraeth Cymru ac mae'r Cabinet wedi cytuno i ddatblygu'r Hwb Lles cyntaf yn ardal ganol y sir a'r Ganolfan Les gyntaf yng Nghanolfan Hamdden Llanbedr Pont Steffan.

Cynhaliwyd ymgynghoriad ar y cyfleusterau sydd eu hangen gyda'r gwasanaethau ym model Gydol Oes a Llesiant newydd y Cyngor a chyda grŵp prosiect y BGC: Cyd-leoli ac Integreiddio Gwasanaethau Rheng Flaen.

Penodwyd penseiri i gwblhau cynllun yr adeilad yng Nghanolfan Les Llanbedr Pont Steffan ac i baratoi dogfennau ar gyfer tendr adeiladu.

Mae Sefydliadau Cymunedol sy'n darparu cyfleoedd gweithgarwch corfforol yng Ngheredigion wedi derbyn cyfanswm o £194,705 o gymorth grantiau Chwaraeon Cymru i'w cynorthwyo i ddelio ag effaith Pandemig Covid-19 a dychwelyd i'r ddarpariaeth:

- Cronfa Cymru Actif (£65,852)
- Cronfa Cymorth mewn Argyfwng (£126,873)
- Cist Gymunedol (£1,980).

Mae swyddogion yn rhoi cymorth a chyngor i'r sefydliadau a hefyd yn cynorthwyo Chwaraeon Cymru gyda'r broses o wneud penderfyniadau.

Porth Cymorth Cynnar: Cymorth ac Ymyrraeth

Mae'r gwasanaeth yn parhau i gynrychioli a mynychu amryw o gyfarfodydd grwpiau cymunedol lleol ac mae wedi dechrau rhai prosiectau cymunedol. Mae 6 grŵp cymorth ieuencid y 3^{ydd} Sector wedi'u cyllido i gynnig gwasanaeth ar ein rhan.

Rydym wedi derbyn 150 o atgyfeiriadau (Ionawr-Mehefin 2021) ar gyfer ymyrraeth gynnar a chymorth ataliol. Mae cyfanswm o 250 o unigolion wedi cael cymorth ar-lein, o fewn ysgolion ac yn y gymuned.

Bydd prosiect gwirfoddoli ieuencid Cymraeg gwerth £20,000 yn dechrau ym mis Medi 2021. Bydd y prosiect yn cael ei gyd-gynhyrchu gan y Cyngor, CAVO, yr Urdd a CFFI. Disgwylir i'r Ddarpariaeth Ieuencid Symudol gyrraedd yn ddiweddarach y mis hwn. Bydd panel/grŵp pobl ifanc yn cael ei greu i helpu i oruchwyllo'r gwaith o gyflawni'r prosiect.

Porth Cymorth Cynnar a Rhwydwaith Canolfannau Teulu Ceredigion (Plant Dewi)

Mae'r holl deuluoedd y mae'r Canolfannau Teulu yn gweithio gyda nhw yn gallu ymgysylltu â gwasanaethau ar-lein. Mae'r rhai sydd angen benthyg offer wedi'u nodi ac wedi cael cymorth i fynd ar-lein.

Nid oes gan bob teulu yr awydd na'r hyder i gysylltu ar-lein, mae'n well gan rai siarad ar y ffôn, neu ddefnyddio Messenger. Mae staff yn parhau i weithio i ddatblygu hyn.

Mae'r holl staff wedi ennill sgiliau a hyder wrth ddarparu gwasanaethau ar-lein. Maent wedi mynychu hyfforddiant mewn Cynhwysiant Digidol, Zoom a MS Teams ac yn parhau i ddatblygu eu sgiliau. Crëwyd canllawiau ar ddefnyddio llwyfannau amrywiol i gefnogi'r ddarpariaeth.

Mae archwiliad o offer wedi'i gynnal i nodi faint o offer TG sydd ar gael i'w fenthyg yng ngwasanaethau Porth Cymorth Cynnar. Mae 380 o deuluoedd wedi cael cymorth i fynd ar-lein a bellach yn ymgysylltu â gwasanaethau ar-lein.

Cyflwynwyd astudiaeth achos am ein prosiect Cysylltedd Digidol i Lywodraeth Cymru ac fe'i nodwyd fel arfer da.

DASH Ceredigion

Rydym yn parhau i gefnogi llai o blant/pobl ifanc anabl oherwydd cyfyngiadau Covid. Mynychodd 28 arosiadau penwythnos, cynllun chwarae a darpariaeth ieuencid. Derbyniodd 2 gymorth 1:1. Ni dderbyniwyd unrhyw geisiadau am gymorth i blant fynychu gofal plant prif ffrwd (Ebrill-Mehefin 2021).

Mae pryderon am effaith y newidiadau i wasanaethau Tîm Plant Anabl (tîm Iechyd a Gofal Cymdeithasol wedi'i gydleoli gynt) a sut rydym yn mynd i sicrhau bod teuluoedd yn gallu defnyddio ein gwasanaethau.

Rydym wedi cynyddu nifer y gwasanaethau sydd ar gael ac yn gobeithio parhau i wneud hynny dros y misoedd nesaf.

Mae grwpiau llai wedi bod yn effeithiol iawn o ran cefnogi plant ag anghenion uchel. Rydym yn mynd i archwilio cynnig gwasanaeth angen uchel yn y dyfodol.

Cyngor Sir Ceredigion, Yr Economi ac Adfywio – Datblygu Digidol

Mae nifer o'n prosiectau wedi'u cymeradwyo ar gyfer cyllid a bydd defnyddio'r seilwaith yn dechrau cyn bo hir. Mae dau ddarparwr rhwydwaith amgen yn cynnig prosiectau 'ffeibr i'r adeilad' yn y sir. Rydym yn gweithio gyda Chynghorwyr Cymuned/Sir i godi ymwybyddiaeth o'r cyfleoedd sydd ar gael.

Mae BT Openreach wedi cyhoeddi uwchraddiadau i gyfnewidfeydd. Bydd hyn yn cael effaith gadarnhaol ar 8,000 o eiddo yng Ngheredigion.

Mae ceisiadau wedi'u cyflwyno i'r gronfa band eang leol i wella 'ffeibr i'r adeilad' mewn ardaloedd a nodwyd â chysylltedd gwael (yn bennaf yn ne'r sir). Os yw'r rhain yn llwyddiannus, byddai hyn yn dod â thua £1 miliwn o gyllid cyfalaf i mewn.

Mae prosiect yn cael ei ddatblygu i wella cysylltedd band eang mewn eiddo tai cymdeithasol ym Mhowys a Cheredigion.

Rydym nawr wedi teithio drwy'r tair Colofn

Colofn 1 – cymorth i'r rhai sy'n profi caledi ariannol

Colofn 2 – cymorth i'r rhai sy'n profi blinder, straen a phryder

Colofn 3 – sicrhau mynediad at wasanaethau

Camau nesaf: Adolygu'r Camau Gweithredu a pharatoi Adroddiad Blynyddol:

Atodiad B: Partneriaid sy'n Cyfrannu

Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda, Partneriaethau, Amrywiaeth a Chynhwysiant
Cyngor Sir Ceredigion, Porth Cymorth Cynnar, Lles Cymunedol a Dysgu
Cyngor Sir Ceredigion, Cyllid a Chaffael
Area 43
Cyngor Sir Ceredigion, Porth Cynnal
Plant Dewi
Cyngor Sir Ceredigion, Porth Gofal
Cymdeithas Gofal
Cyngor Sir Ceredigion, Polisi, Perfformiad a Diogelu'r Cyhoedd
Cyngor Sir Ceredigion, yr Economi ac Adfywio
Cyngor Sir Ceredigion, Ysgolion a Diwylliant
Cyngor Sir Ceredigion, Cyswllt Cwsmeriaid
Cyngor Sir Ceredigion, Priffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol
DASH
Yr Adran Gwaith a Phensiynau
Coleg Ceredigion
Cyngor ar Bopeth Ceredigion
Fforwm Cymunedol Penparcau
Cymdeithas Mudiadau Gwirfoddol Ceredigion (CAVO)